

INHOUD

	Maastricht-Amsterdam	9
1	Vader, dochter	20
2	Robert, Auke	38
3	Mila's zondag	58
4	De biecht	69
5	Stilte	84
6	De hondenwacht	92
7	Ouderlijk huis	104
8	Een kwestie van tijd	120
9	Laatste sacrament	132
	Amsterdam-Berlijn	144

Maastricht-Amsterdam

Drie kwartier geleden had haar zoon de sleutel van zijn huurkamer in ontvangst genomen. Hij was meteen aan de slag gegaan, maar zij mocht niets doen en om hem niet voor de voeten te lopen, had ze zich in de brede vensterbank teruggetrokken. Terwijl hij verhuisdozen heen en weer schoof, hing zij in het halfopen raam als een tapijtje dat hoognodig gelucht moest worden. Voor haar was het in een oogopslag duidelijk wat de beste plek was voor het bed en dat zijn bureau hier onder het raam moest staan, maar ze hield wijselijk haar mond en deed alsof ze het uitzicht in zich opnam.

Er was geen uitzicht. Als ze haar hoofd kantelde, was hier en daar tussen de daken door een plukje grijze hemel te zien. Aan de overkant zo'n zelfde huis als dit: even smal maar hoger; een massief blok zwart geteerde baksteen dat zelfs op zonnige dagen het licht uit Jo-

chems kamer zou weren. Daar woonden ook studenten te oordelen aan de lappen voor de ramen. Zondagmiddag halftwee, op de derde waren de lappen nog dicht. Het verschoten gele gevalletje erboven op de vierde verdieping was wel degelijk een echt gordijn, alleen bedoeld voor een kleiner raam: de zoom liet nog zeker twee handbreedtes glas bloot. Armoedig, dacht ze, tot ze besloot dat ze het met een beetje goede wil ook anders kon zien: het had wel iets aandoenlijks, een mollig meisje in een mini-jurk.

Freeke duwde het raam verder open en keek naar beneden de steeg in. De eerste keer dat ze er met Jochem doorheen gelopen was, bevond zich schuin aan de overkant een dierenwinkel met een etalage vol puppy's; het glas was smoezelig mat van hun natte neuzen. Nu was er geen hond meer te bekennen, en ook geen kooi met cavia's. Waar eens de dierenwinkel zat, bevond zich nu een coffeeshop, op de ruit was een hennepblad geschilderd. Haar achttienjarige zoon woonde tegenover een hasjhol, Huize Lucifer. Hij maakte er geen geheim van dat hij wel eens blowde, op een feestje. Nooit in zijn eentje, had hij haar bezworen. Maar zou hij de verleidelijke geuren kunnen weerstaan die hem tegemoetkwamen iedere keer als de deur aan de overkant openging? Het was er een komen en gaan, vast een bloeiende zaak. Geen wonder dat de meeste omwonenden nog sliepen. Wie regelmatig Huize Lucifer bezocht, was gedoemd een gat in de dag te slapen, nooit meer college te lopen, in de goot te belanden.

Ze draaide zich om en keek haar zoon vorsend aan. Neuriënd pakte hij een doos uit, binnen een mum van tijd was de vloer bezaaid met krantenproppen. Ze zag een Bretonse soepkom, gekocht tijdens haar eerste vakantie met zijn vader, een houten eierdopje waarvan ze er ooit zes had gehad, het oude bestek van de boot van haar ouders, drie borden, de laatste van een servies dat Frank en zij jarenlang op rommelmarkten stukje bij beetje hadden geprobeerd aan te vullen, een blauw-wit servies voor een groot gezin. Maar toen ze ontdekten dat hetzelfde ontwerp in de Bijenkorf te koop was – ontbijtborden, kopjes, alles waar ze zo naarstig naar hadden gezocht, lag daar te blinken, ongeschonden, geen schilfertje eraf en niet eens zo duur –, toen vonden ze er niets meer aan en deden ze geen moeite meer de verzameling uit te breiden. Jochem pakte een bierpul uit, die zij altijd als vaas gebruikt had voor tulpen. Hij bracht hem naar zijn mond en deed alsof hij hem in één teug leegdronk.

‘Van papa zeker, uit zijn studententijd?’

Al maandenlang leefde hij naar deze dag toe, als een bruid aan de vooravond van het huwelijk zo blij met zijn bijeengesprokkelde uitzet. Dit was niet het moment voor een zedenpreek.

‘Wat zou er met die dierenwinkel gebeurd zijn?’ vroeg ze, zo neutraal mogelijk.

‘Welke dierenwinkel?’

‘Aan de overkant. Met die gevlekte hondjes in de etalage. We hebben er nog een tijdje naar staan kijken. Jij

wilde er meteen een meenemen.'

'Uitgebrand geloof ik.'

Freeke speurde langs de gevel naar sporen van brand. 'Maar wanneer dan? En wat is er met die dieren gebeurd en met die mensen daarboven?'

'Grapje, mam. Hoe kan ik dat nu weten? Ik woon hier net.'

Ze zag een smeulende ruïne voor zich. Hoe kwam hij hier weg als er brand uitbrak? Ze moest een rookmelder voor hem kopen, en een touw of een touwladder. Ze pakte zich vast aan de sponning omdat ze zich duizelig voelde worden. Een kaars die omviel, een gordijn in lichterlaaie zette; in een paar minuten schoten de vlammen het trapgat in, omhoog, naar een kamer waar mensen lagen te slapen. Als ze niet stikten, kwamen ze op een brancard in een steriel laken gewikkeld bij haar in Beverwijk terecht of in een ander brandwondencentrum. De wonden werden ingezalfd, verbonden, dan kwam zij erbij om met het team een behandelplan op te stellen. Jochem kende de feiten, de cijfers: dat een patiënt in de loop der jaren wel twintig reconstructieoperaties moest ondergaan, was niet uitzonderlijk.

Had ze hem te veel over haar werk verteld, te veel details en was hij immuun geraakt voor haar waarschuwingen? Als ik nog getrouwd was, had ik mijn verhalen bij Frank kwijt gekund, dacht ze. Thuiskomen, benen op tafel, een pot thee binnen handbereik en stoom afblazen. De schrikbeelden van je af praten, elkaars klankbord zijn, zo ging dat toch in een huwelijk waar

man en vrouw allebei werkten? Of idealiseerde ze het? Ze was nu al langer gescheiden dan ze getrouwd was geweest. Jochem was al vanaf zijn vijfde de enige man in huis, degene die haar aanhoorde als ze van haar werk kwam, vragen stelde, tegensprak.

Voorbij, dacht ze, geweest. Dit is zijn huis. Hier woont hij, laat het tot je doordringen. In het begin komt hij vast nog wel eens een weekeind thuis, maar zodra hij vrienden maakt, zal hij zijn vrije tijd hier doorbrengen. Maastricht-Amsterdam is tweeënhalf uur met de trein, te ver om even aan te waaien.

Hij kwam achter haar staan, vlijde zijn wang tegen de hare. De haartjes rond zijn bovenlip prikten in haar huid. Elke andere dag zou ze gezegd hebben dat hij nu toch echt de leeftijd had zich regelmatig te scheren, het stond zo lummelig, dat blonde dons waar altijd wel een puistje doorheen schemerde. Als hij zich niet schoor, leken de puistjes nog roder. Ze klemde haar lippen op elkaar, bang het moment te verstoren, bang om in hui- len uit te barsten, om het missen dat al begonnen was terwijl hij nog vlak naast haar stond.

‘Ik wil je niet weg hebben, maar als je nu vertrekt, ben je nog op tijd,’ zei hij.

‘Op tijd waarvoor?’

‘Bij opa Rob.’

Ze keek op haar horloge. Het was net halftwee geweest, ze hoefde helemaal nog niet weg. Zondags-avonds ging ze altijd met een pan eten naar haar vader of ze kookte bij hem. Maar het eten voor vanavond

stond al klaar. Vanochtend vroeg, terwijl Jochem de auto inlaadde, had zij vast gekookt. Ze had hem willen voorstellen om dadelijk samen ergens een broodje te eten, of een pizza te halen en die hier opeten. Ze had alle tijd om hem te helpen bij het schoonmaken en inrichten van de keukenkastjes. Maar wilde hij dat? Ze haalde diep adem en glimlachte breed.

‘Ik moest maar eens gaan, ja. Jij redt je wel? Zal ik je bed nog even opmaken?’

‘Doe ik zelf wel.’

Jochem stopte zijn handen diep in zijn zakken en liep met haar mee naar de deur. Daar boog hij zich, handen nog steeds in de zak, naar haar toe om haar een zoen te geven. Alsof een afscheid zonder armen makkelijker was.

Voortaan hoefde ze geen heavy metal meer aan te horen, dat was tenminste iets. Vroeger was de auto de enige plek waar ze, zolang Jochem niet naast haar zat, ongestoord naar haar eigen muziek kon luisteren. Er lagen allerlei bandjes in het dashboard. Haar favoriete bandjes, in haar vakje, het gaf haar hetzelfde gevoel als het geheime kistje vroeger waarin ze haar kinderschaten bewaarde: de medaille van de avondvierdaagse, een groot stuk wit uitgeslagen chocola, het vervalste persoonsbewijs van haar vader uit de oorlog, Freekes schatkist. Niet aankomen s.v.p.

Toen ze de knop van de recorder indrukte, besepte ze dat het hele huis nu haar domein was. Ze kon zo lang

voor de spiegel dansen, zo luid met de radio meezingen als ze wilde zonder dat Jochem gegeneerd wegkeek. Niemand die haar zag, niemand die zich aan haar ergerde. En er kon nog veel meer: op vrije dagen in pyjama en een oud vest door het huis lopen, met een stapel kranten in bed blijven, de televisie aan het voeteneind zetten, een tweede toestel kopen zodat ze zowel beneden als boven haar programma's kon zien. Het kon allemaal, ze hoefde niet langer het goede voorbeeld te geven.

Terwijl ze haar Volvo door een smal straatje manoeuvreerde, vroeg ze zich af of het ook niet eens tijd werd voor een kleinere auto. Wat moest ze met een stationcar nu ze Jochems drumstel niet meer van hot naar her hoefde te slepen? Ze schaamde zich als ze door de binnenstad reed, zeker als ze alleen in de auto zat. Maar kon iemand als zij, die in de hongerwinter had leren lopen, een auto wegdoen die nog steeds door de keuring kwam? Of zomaar een tweede televisie aanschaffen? Van de uitdrukking 'jezelf verwennen' gingen al haar nekharen overeind staan.

Nee, ze zou nooit iemand worden die makkelijk geld uitgaf, maar ze kon wel proberen van deze nieuwe levensfase te genieten. Aan het eind van de dag hoefde ze zich niet meer naar huis te haasten om voor Jochem te koken. Ze kon naar de schouwburg of naar een concert, drie dagen achter elkaar geroosterd brood eten met gebakken champignons en ui. Als ze bekaf uit het ziekenhuis kwam, zou ze nooit meer een kamer vol pu-

bers aantreffen die breeduit op haar bank hingen. Het hele huis rook naar eieren met spek, maar voor haar hadden ze nog geen droge boterham overgelaten. Jochems vrienden waren uitgezwermd over het hele land en verder; een leerde Spaans in Barcelona, een ander trok door Australië. Ook vrienden die jarenlang kind aan huis waren geweest, zou ze nog maar zelden zien. Ze zou het huis 's avonds precies zo aantreffen als ze het 's ochtends had achtergelaten.

Freeke kneep in het stuur, zo hard dat haar knokkels wit werden. Kon ze Jochem vanavond maar even bel len, zijn stem horen, een zoen door de lijn blazen. Ze had hem op het hart gedrukt morgen een telefoonaansluiting aan te vragen, als hij het meteen deed, duurde het evengoed nog weken. Ik had er meer moeten hebben, dacht ze, meer kinderen. We wilden er minstens drie, daar werd nog op gezinspeeld op onze bruiloft: 'En ze duiken nu meteen in bed, want ze willen niet één kind maar een heel kwartet, niet één kind maar een heel kwartet...' Nu, dertig jaar later, leek het onvoorstelbaar dat dit refrein in de jaren zestig tamelijk gewaagd gevonden werd. Alle bruiloftsgasten hadden het meegezongen, uit volle borst.

Ze was net voorbij Utrecht, toen haar semafoon afging. Het ziekenhuis. Meestal reageerde ze nerveus als ze in de auto zat, nu was ze blij dat ze afgeleid werd. Waarschijnlijk iets met de patiënte die gisteren was opgenomen, mevrouw Verbeek of Terbeek. Het was niet on-

denkbaar dat er toch een bloedvat in de arm was afgekneeld en zij de verbrande huid zou moeten openleggen om de spanning eraf te halen.

Maar het kon ook om iemand gaan die ze nog niet kende. Ze zette de radio aan om te horen of er soms een nieuwsbericht was over een ramp, een ontploffing, of een brand met onbekende oorzaak, maar ze was te laat, het nieuws was net geweest. Bij de eerste beste benzinepomp sloeg ze af. Vanuit een telefooncel op een modderig stukje gras tussen twee parkeerstroken belde ze het ziekenhuis.

Ze werd doorverbonden met de keuken. Met Gamal. Hoe had hij dat voor elkaar gekregen? Semafoons waren niet voor privégebruik. Het duurde even voor ze hem begreep met zijn gebrekkige Nederlands. Hij had de receptie wijsgemaakt dat dokter Blauwhuis haar agenda afgelopen vrijdag in de kantine had laten liggen. Als ze die agenda nog nodig had vandaag, zou hij hem wel even langs brengen. Kleine moeite, maar kon hij haar misschien zelf even te spreken krijgen? Ze wierp een blik in de deur van de telefooncel om zich ervan te vergewissen of ze er zo uitzag als ze zich voelde, anders, lichter. Hij herhaalde zijn vraag: of ze zin had vanavond met hem uit eten te gaan?

Freeke rolde het telefoonsnoer om haar vinger en gaf er een ruk aan. Ze wilde wel maar het kon niet, onmogelijk, dochterdag. Ze mocht haar vader niet afzeggen, niet voor een man die ze amper kende. Het eerste wat ze een paar weken geleden van Gamal had gezien, was